

העם

אידי מארס

העכבר, שהפך לפיל, חוזר למקומו בחולות טאבה. יש בזה לקח.

באידי מארס — היום ה-15 לחודש הראשון בלוח הרומאי העתיק, שנקרא על שם אליהמילחמה — נרצח יוליוס קיסר.

היוהר מפני אידי מארס? קרא הנביא התימוני לקיסר במחזהו של וי"א ליאם שייקספיר, והמילים הפכו סיסמה לדורות.

באידי מארס 1989 מחזירה ישראל את מובלעת טאבה למצויים. העכבר שהפך לפיל לבן חוזר למקומו.

בכך מסתיים פרק, אחד האוויליים ביותר בתולדות המדינה. הוא מסמל את ההכרל העצום שבין מנחם בגין, האישי שהסכים ברלילה להחזיר למצ-

מכירים את האיש הזה. אייפאשר להאזין לשום מילה שלו?

בנימין נתניהו: סאראת הוא אבי הטרור הבינלאומי. יש לנו הוכחות חותכות לקשרים שלו עם הטרוריסטים באירלנד, בסלוואדור ובאייפיג'י.

אריאל שרון: מעולם לא היתה ישראל נתונה בסכנה נוראה יותר. סאראת מאיים על עצם קיומנו!

שימעון פרס: מוכן שאייפאשר לדבר עם האיש הזה, לפני שהוא מצהיר בפה מלא על הכרתו במדינת ישראל ועל ביטול מצביהמילחמה איתנו. או אפשר יהיה לדבר על החזרת חלק מסיני לריבונות מצרית-ירדנית משותפת. אבל זה מחייב הכנה זהירה ומרוקדת, באמצעות המלך חוסיין. עד אז אסור לתת לו לבוא לארץ.

מוטה גור: זהו טכסיס של סאראת כדי לכסות על ההכנות שלו להתקפתפתע צבאית (גור אכן אמר את הדבר גם אז, ערב כוואו של סאראת).

בוז ושינאדה. השבוע הציע יאסר ערפאת לבוא לירושלים, בעיקבות סאראת. הוא אמר שקודם לכן ישיג לכך

פקת. שרהחוזי נראה ונשמע כסירון נבוכד.

כתוצאה מכך אין הממשלה האמריקאית מסוגלת כעת לפתח שום יוזמה רצינית בשום שטח. גם לא בשטח הווי-עק ממש ליוזמה: הסיכסוך הערבי-ישראלי.

בריתה יהודית. השבוע, לכבוד ביקורו של משה ארנס בניירורק, הור שמע בושינגטון משהו הרומה ליוזמה האמריקאית הציעו ישראל תשח"ר, כמה" מעצירי האינתיפאדה, תפתח מחדש את בתייהספר בגדה המערבית ותקל על הגירות הכלכליות שהוטלו שם כעונש. תמורת זאת הוצע לפלסטינים להפסיק את האינתיפאדה, ולת"ר דול מפירסום ההודעות, המשלהבות. היתה זאת הצעה מגוחכת. היא הור כיחה שאת העניינים בושינגטון קובע עם עכשיו טירונים שאינם יודעים בין ימינם ושמאלם.

ההצעה עצמה רומה לכריחה היהודית על הרב, שיעץ בתרופה למצוקת הצפיפות של המישפחה להכניס עו"ל-דירתה. אחר-כך הציע להוציא את העו, והכל הרגישו בהקלה רבה. ההצעה האמריקאית אמרה: הפלסטינים יפסיקו את האינתיפאדה, וכתמ-

השינוי אחרי הבחירות לכנסת, מבחינת המיפלגה, הוא שמיפלגתה-ע"ב בודה חייבת לחולל שינוי, ומהרזו אם הממשלה הנוכחית תוכל למבוי מדיני סתום — יש לעזוב אותה, ומייד. חוץ מזה, עלינו לגבש מחדש את עמדותינו בתחום המדיני והכלכלי. למשל, שמע"ת שיצחק רבין מאיים שלא נשב למ"שאוזמתו, כל עוד יורקו אבנים בשטחיים.

השגוענו? שניתן זכותוטו לכל ילד המרים אבן?

ברור שכעצם המילים "צריך לגי" בש"א" אני מותח ביקורת על מערכת הבחירות והאחראים לה. בואת אני אור מר שלא היינו מגובשים, שלא היינו אקטואליים. כל זה היה צריך להיעשות לפני הבחירות, ולא נעשה.

לא שאנחנו צריכים להתאים את עצמנו לדעתהקהל. איננו תוכנית כבקשתך". חייבים לשנות את מיבנה המיפלגה ונציגויותיה, ויש לתאם זאת עם שינוי שיטת הבחירות.

אני מכהן כיושב-ראש הוועדה בע"נ יין זה מטעם המערך והליכוד. בוועדה יש ארבעה שרים וארבעה חברי-כנסת. אני מרגיש שהמערך והליכוד נמצאים באותה הסירה, ואני טוען זאת במשך שנים. ניהול המשאומתן האחרון עם הרתיים גרם לבחילה אצלי, ורק חיוק הרגשה זאת.

הבחירות לכנסת היו אבן-דך, נקודת-רתישנו — עדיין לא סוף תקופה.

לא ברצה משוגעת...

כ"ל ארם שעיניו בראשו, מבין שלקראת 1992 תהיה התמודדות במיפלגה.

נכון, שגם ב-1974 היתה (פרס-רבינו), אבל זה היה שונה.

הצעתי למיכה חריש, מוכ"ל המיפ"ג, שיטת-התמודדות: אם יהיו שני מועמדים — יזכה מי שיקבל יותר קולות. והיה ויגשו יותר — אם יזכה מי מהם ביותר מ-50% — ינצח. אחרת — יתקיים סיבוב שני בין המובילים.

שני הסיבובים יכולים להיערך בזה אחר זה. ברור לחלוטין שהבחירה חייבת להיערך בוועידת המיפלגה, ולא בשום פורום אחר. עד אז — כעוד שנה וחצי — אין זה מעשי.

שמות המועמדים? לא, לא שלושה בטוחים — ארבעה: רישימי בביטחון גם את פרס.

אני אמנם הצעיר מבין המועמדים (יעקובי צעיר בחצי שנה משל, ובשש שנים מגור), אך הניסיון הציבורי שלי כולל 20 שנים בכנסת, תפקיד שרי-התחבורה, מישנה-למנכ"ל מישר-החלואות, ועוד ועוד. תמיד נבחרתי ב-הצבעות חשאיות. מעולם לא הוצנחתי נכון לעכשיו, אני נפגש עם כל חברי-מיפלגה המועניין בכך. אינני רוחה אף אחד. חלק רוצים לשמוע את דעתי, חלק — לשוחח. הייתי השר שהופיע מיספר הפעמים הרב ביותר, מלבד פרס, בבחירות המוניציפליות.

אני מכהן כיושב-ראש הוועדה לגיי-בוש העמה הכללת של מיפלגתה-ע"ב בודה לקראת הבחירות הבאות. אולי גם שחל וגור רצו בתפקיד, אבל הוסכם עלי עוד בתקופת ברעם.

אני לא בהסתערות, לא כאמוק, לא ברצה משוגעת. להיפך — אני בעד צבא מבוקר, יסודי, ובעיקר — בעד התמדה. אגב, כל המועמדים המוזכרים ניתנו כבוש-התמדה. אולי מפני שאני מושבניק (כפרו-ויקין), חונתי לעבו-רה קשה, לחריצות. נוסף על כל הצרות, אני פרפקציוניסט. בעיקר צריך כאן חוש-מדיה וחוש-עיתוי.

כשאני מושהו עצמי לפוליטיקאים אחרים — אם רוצים, למועמדים אחרים — יש לי חיסרון אחד גדול: אני לא מסוגל להשקיע את כל-כולי במי-רוץ הזה. אני מוכרח לקרוא, לכתוב, להיות עם המישפחה, עם עצמי. אני פשוט לא מסוגל אחרת. וזה מיגבלה, אבל כך אני נבני.

נראה לי גם שאשים מצפים לתכונות אחרות ממנהיג מכפי שהם מצפים מחברי-כנסת מהשורה.

אם מחר בבוקר תתקיים ההצבעה, ואני קם ונואם נאום קצר בלבד — אני זוכה ברוב.

היחסים עם יעקובי וגור? בני לבין מוטה יש יחסים די קורקטיים, נדמה לי שיש אפילו הערכה הדדית. הוא לא הרע לי עד כמה שידוע לי, פרט להת-מודדות המסתמנת בעתיד.

אך הגיב מוטה על כך שצורפתי לקאבינט במקומו? רע, רע מאוד. הוא הבין זאת כפגיעה מצד שימעון. עם גר? זה מורכב יותר. קשה לפתח עימו מערכת-יחסים הרוקה, קשה להת-קרב אליו, אבל גם לריב — קשה איתו.

המאבק המקביל בליכוד יביא לפירוד!

כ"ל משבר ממשלתי לפני 1992 ישאיר את פרס בתמונה, ואני ב-החלטת רואה אותו בתמונה. פרס הוא יהודי מאור-מאור מנוסה, הנמצא בחיים הפוליטיים זמן רב, ושהגיע לראש פרי-רמיהו תוך כמי מאבק עם יריב כל-כך קשה. הוא מניח הנחה די סבירה שיש אנשים שהיו רוצים למלא את מקומו. אני מעריך שהוא רואה חלק מהדיבורים כ-אוויר חם.

לא הייתי מציע לאף-אחד להתרשם מהפירסומים השונים ולהמעט מערכו. אני מגדיר את התקופה, שבה אנחנו נמצאים, כ-תקופת פוסט-רביד-פרס. אני מביט לקראת 1991. אינני עושה זאת עם סטופר ביד, ואין זה נעשה כיוון מתי — אלא אני נרחף למירון.

רחיית המאבק (אם לא יתקיים כווד עידה הקרובה) איננה בהכרח לרעתי. אין לשכוח מה צפוי בליכוד, במקביל. כעת יש שם שקט תעשייתי בגלל יצחק שמיר. אחרי-כך יתנהל שם מאבק לחיים ולמוות, העלול להביא, להערכ-תי, לפירוד.

שמיר מצמיח מנהיגים? הוא מטפח דור שלישי, אבל האם דויד לוי יקבל את מרותו של דן מרדור? של משה קצב? של אריק שרון? של משה ארנס? אצלנו יתנהל מאבק, אבל אחר.

גד יעקובי "אני לא באמוק!"

כ"ל שונה הפעם, לעומת מה שהיה לפני ארבע שנים? וראי, חלפו ארבע שנים... אני לא פרשן פוליטי, אבל אני יכול לכתוב סיפורים ומא-

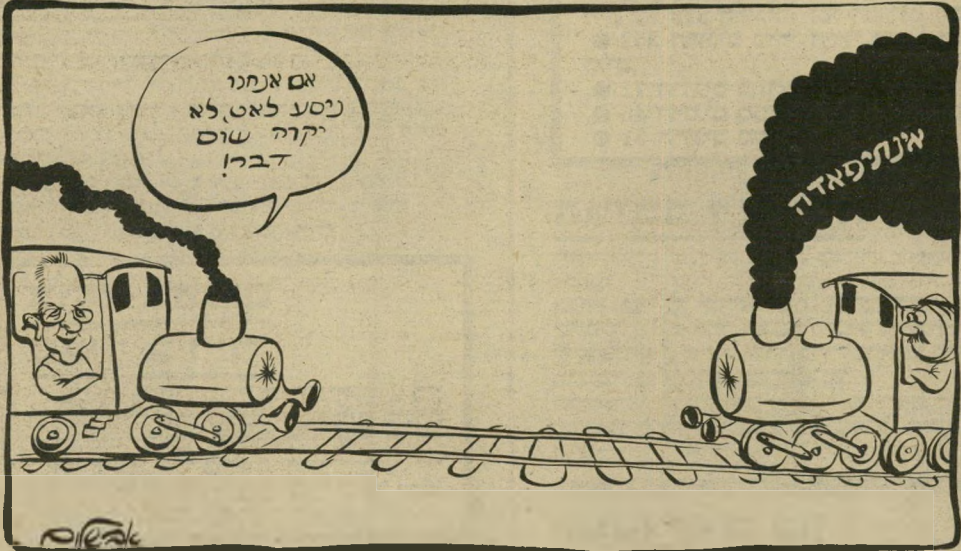
מרים שונים. עם שירים. איזו תקופה הסתיימה בבחירות? ואולי היא תמשיך שנתיים נוספות? מי שייבחר בוועידה — ייבחרו בוועידה תסתיים תקופה.

אינני מייחס חשיבות לבחירות המר-ניציפליות כאינדיקטור. לא ניצחנו בב-מועמדים על כך, גם שירים.

נכון, עווי ברעם אחראי לבעייה ה-אירוגית, אבל זה לא רלוונטי לשום-דבר. מה שרלוונטי זה הבחירות לכ-נסת. הן אינדיקציה למגמה: אנחנו נכ-שלנו, אבל גם הליכוד נכשל!

במילים מפורשות? מערכת-הבחיר-רות של המערך נוהלה תוך כדי מישגה אסטרטגי חמור. כך חשתי גם אז, והת-רעתי עלי-כך. קיימתי שיחות עם עור וייצמן, ניסים ווילי (ראש-מיטה הבחיר-רות וראש-מיטה הסכרה). אז מה? אז מה? זה היחיד שהתרע-ב, ש"רינו" על מדי-ניות כלכלית שגויה ב-1988, אז מה? איש לא עשה מאומה. היום כולם נזכרים.

לפני שש שנים חשבתי שצריך להח-זיר את רצועת-עזה. אילו היו שומעים לי — היתה כיום אינתיפאדה? אני צוחק, מפני שביכולתי להתרפק על העבר ולברר בסיפורים נוסח: מי שלח לי שליח באישון-לילה, למי כתבתי פתק בבוקר. יכולתי לרתק אותך לא פחות מעמיתיי...

רה על כך ביטול הישראליים כמה מן הצעדים, שנגקטו כדי להילחם באינ-תיפאדה.

אך מדוע פרצה האינתיפאדה? מה היתה מטרתה? אילו יעדים ביקשה לה-שיג? האמריקאים לא שאלו את עצמם שאלות אלה, ובמילא גם לא ענו עליהן.

נאיביות. ררושה נאיביות מונר-מנטלית — או היתממות — כדי לה-אמין שאחרי 15 חודשים של אינתי-פאדה, אחרי סבלות ויסורים של עם שלם, אחרי מאות הרוגים ורבות צור-עים וצעירים, אחרי פיצוץ-בתים וגירו-שים, יסכימו הפלסטינים להפסיק את האינתיפאדה תמורת שיחרור כמה מה-אסירים.

הדבר מעיד על זילזול, הגובל בטיפ-שות. אותו הזילזול שבו הצטיין יצחק רבין, כאשר הכריז, למחרת פרוץ האינ-תיפאדה, כי "זה יכול לקחת יום, שבוע, שבועיים..." עורך אדיסטי נקול יש-ראל השמיע השבוע את הפסוק הזה מח-דש באונוי הציבור.

היתה ביוזמת-הנפל האמריקאית רק נימה מציאותית אחת: נאמר כי תח-לישראל ולאש"ף כעת ובעונה אחת. אחרי שהוגשה לארנס, תוגש עלי-ידי השגריר האמריקאי כתונס באופן ריש-מי לנציגי האירגון הפלסטיני.

בכך הצטרפו האמריקאים לתקדים שקבע שרהחוזי הסובייטי, כאשר קיבל בקאהיר ביום אחד וכאותו המקום את שרהחוזי הישראלי ואת יו"ר אש"ף. ארנס הרגיש אז רק באחור שהוא נכנס למלכודת. אך התקדים כבר יצ-ר מציאות בינלאומית.

את הסכמת המדינות הערביות, כדי להימנע מן השגיאה שעשה סאראת, כאשר יצא ליוזמתו מבלי לקבל את הסכמתם של מנהיגי המדינות הער-ביות האחרות. הנגובות על הצעתו של ערפאת היו ברוח הרברים רלעיל: כוז, זילזול, שינ-אה, דחיה טוטאלית.

מדינות להוציא את העז

ההצעה האמריקאית מנוכחת. אך היתה בה לפחות נימה מציאותית אחת.

מעולם לא התחיל שילטונו של נשיא חדש בארצות-הברית בצורה כל-כך כושלת, כמו שילטונו של ג'ורג' בוש. הוא שובר את כל השיאים.

ארבעה וחצי חודשים אחרי בחירתו, כמעט חודשיים אחרי כניסתו הרישמית לבית הלבן, עדיין לא היתה ממשלתו על כנה. עמדות-מפתח רבות לא אוי-שו. שרההגנה — האישי השני בחשי-בות בממשלה — הושלך החוצה על-ידי הסנאט, בבושת-פנים, ובמקומו התי-מנה בחיפוזן ארם בעל סמכות מפוק-

ריים את כל מרחבי סיני תמורת שלום, ובין הגמרים שירשו את מקומו, שהיו מסוגלים לקלקל את הכל בגלל כמה מאות מטרים של חול ובית-מלון פרטי.

אמנם היה זה בגין עצמו שהעניק לאלו פאפוסו את ההיתר להקים את המלון באזור-המריבה. אך בגין כבר היה אז בלתי-אחראי למעשיו. קל היה למקורביו לעשות בו כאוות-נפשם. היה זה אפריים (פרוקיה) פורן, שליטו הצבאי, ששיכנע אותו, אולי בעזרת מקורבו השני, יחיאל קרישאי.

אין ספק שבגין לא היה מעלה על דעתו הבלתי-מעוררת להקים את המ-לון, אילו תפס שהדבר יעכב את פיתוח השלום במשך שנים יעברי את המיפ"ג על הגדול, שבו הכתיר את מלאכת-חייו.

רודן מגואל ברם. ממרחק של 12 שנים אפשר להתפעל כיום מתגובתו של בגין על גישושו של אנוור אל-סא-דאת.

מה היה קורה אילו היו אז, במקומו של בגין, האנשים המנהלים כיום את מדינת-ישראל? קל לנחש:

● יצחק שמיר היה פוטר את השמר-עות על כוונת סאראת לטוס ארצה ב-מילים: "זהו תרגיל אופייני של הרודן המגואל-ברם. אין כזה שום דבר חדש. הכל יודעים שסאראת זומם להשימד את ישראל!"

● משה ארנס, כשרהחוזי היה חוזר על כך באונוי האמריקאים. "אנחנו